

Biznes na wschód od zachodu

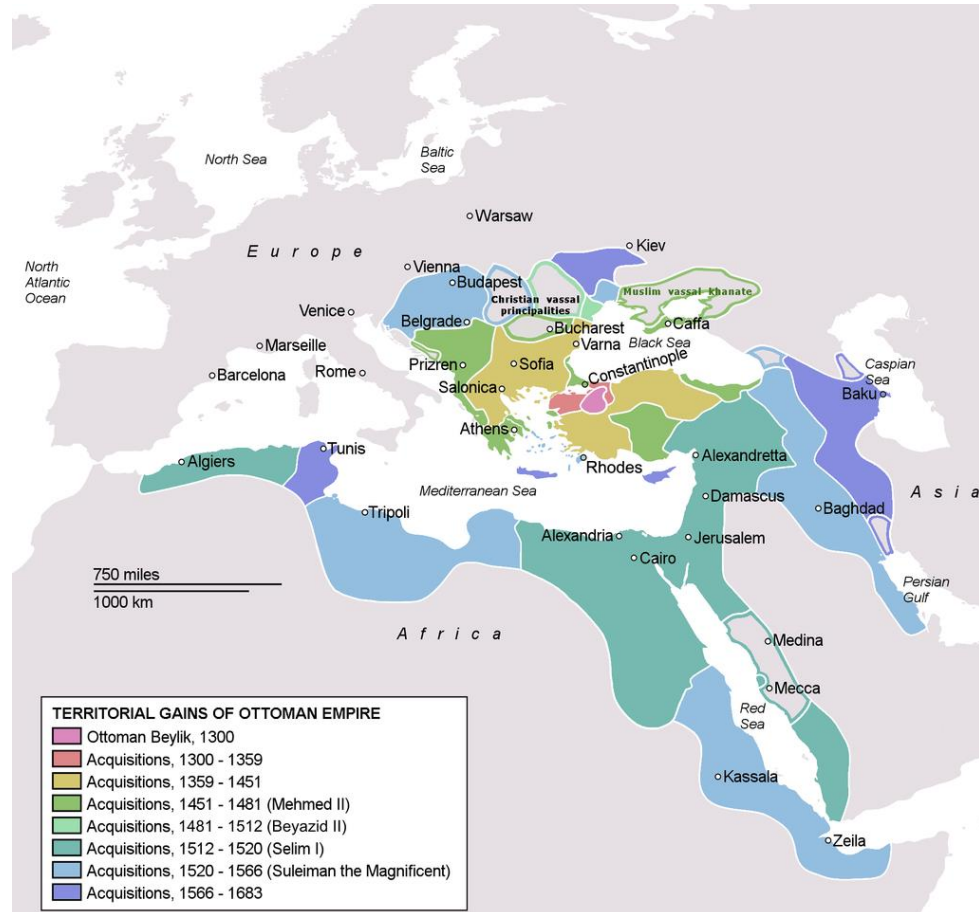
Co robić, a czego nie
by odnieść sukces w Turcji

Marcelina Szumer-Brysz

Turcja wczoraj i dziś

grafiki: Wikipedia

Konsekwencje:

Po 1923 roku:

- Wymiana ludności
- Nacjonalizacja i turkizacja
- Laicyzacja
- Prawa kobiet

• Wciąż jednak:

- Zróżnicowanie etniczne
- Zróżnicowanie religijne
- Zróżnicowanie ze względu na miejsce pochodzenia

Co jest ważne dla Turków?

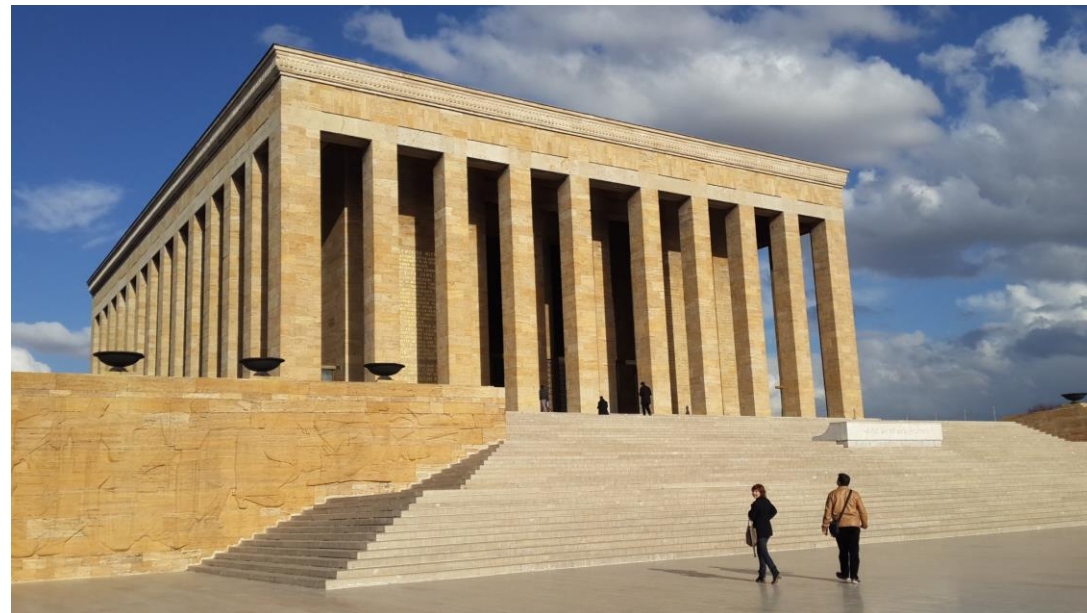
Co trzeba wziąć pod uwagę, pracując w Turcji/z Turkami?

- Naród/Państwo/Patriotyzm
- Rodzina
- Szacunek (w tym szacunek dla starszych: wiekiem/rangą/doświadczeniem)
- Relacja z drugim człowiekiem/zaufanie
- Religia

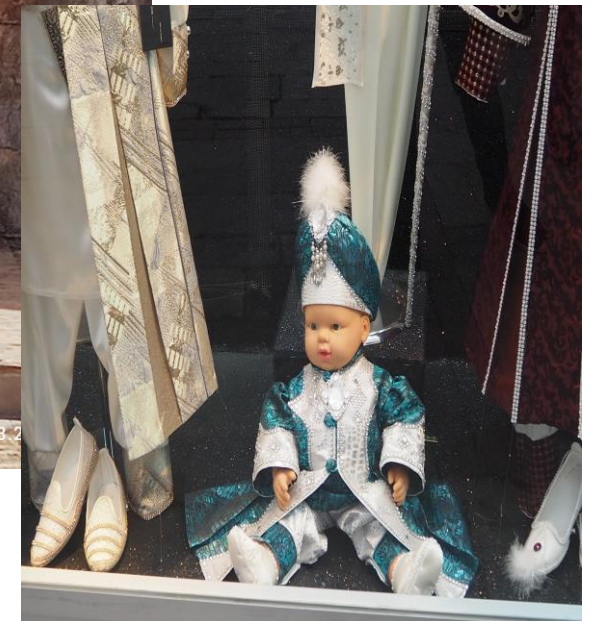
Naród/Patriotyzm

- Turcy na ogół są wielkimi patriotami. Demonstrują to na co dzień (FB), od święta, w pracy (portrety Atatürka lub prezydenta Erdoğan w gabinetach dyrektorów) -
- Turecki podział polityczny: niemal pół na pół – lepiej unikać drażliwych pytań o politykę, lub nie wchodzić w dyskusje polityczne
- Możemy spodziewać się pytań o to, co w Polsce mówi się o Turcji. Warto się na nie przygotować by umieć odpowiedzieć nie urażając rozmówcy
- Teorie spiskowe/Pretensje do zachodu/Zarzuty że Amerykanie chcą rządzić Turcją. Czy to rzutuje na partnerów z zagranicy – bywa, że tak.

Rodzina to ceniona wartość w tureckim społeczeństwie. Jakie ma to znaczenie dla biznesu?

- * Możemy spodziewać się pytań o nasz stan cywilny i dzieci.
- Możemy się liczyć z zaproszeniami na rodzinne uroczystości (np. ślub czy sünnet) nawet, jeśli dopiero poznaliśmy pracownika/kontrahenta. **Nie wypada odmówić! Wypada przynieść złoto lub pieniądze!** (*pracodawca męża trafił do szpitala. W zastępstwie na nasz ślub przysnął swojego ojca ze złotem*)
- Uwaga na komplementy, pocałunki itp. By wiedzieć jak przywitać się z żoną, partnerką, córką kontrahenta, albo współpracowniczką, najlepiej obserwować innych! (*biznes zakończony po skomplementowaniu żony*)
- Inne podejście do zatrudniania bliskich/znajomych i wszystkiego, co u nas określa się mianem **nepotyzmu**. Nie jest niczym nagannym polecanie ludzi do zatrudnienia.

Szacunek, hierarchia, relacja

- Tak w rodzinie jak w biznesie na ogół znaczenie ma hierarchia, starszeństwo. Nawet dorosłe dzieci całują po rękach dziadków i rodziców.
- Wciąż spotkamy środowiska w których uważa się, że kobieta powinna okazywać szacunek mężczyznom. Jednocześnie gdy już jest na stanowisku: szefowa firmy, liderka partii – także konserwatywni mężczyźni okazują jej szacunek przez wzgląd na zajmowane stanowisko.
- Negocjując z Turkami należy pamiętać o szacunku. Nie naciskać, dostosować się do „tempa” rozmów, być gotowym na to, że mogą trwać dłużej, niż sądziliśmy (tak samo jak „negocjacje” dotyczące małżeństwa. Najpierw „wypada udawać” że nie wie się, czego kandydat chce)
- Choć tureckie podejście do czasu bywa inne niż europejskie, na spotkanie nie wypad się spóźnić (ani okazać zniecierpliwienia jeśli rozmówca będzie nam kazał czekać)
- Zaproszeniom na kawę, herbatę, lunch, ślub – nie wypada odmówić. To element budowania relacji.

Religia: Islam, ale...

Ale...

- Nie wszyscy są religijni
- Kobiety nie muszą się zakrywać. Niektóre to robią, inne nie.
- Religijne nakazy nie są rygorystycznie przestrzegane
- Poszczególne regiony różnią się pod względem religijności (Izmir versus Konya)
- Bywa, że pewne zachowania wynikają z lokalnych zwyczajów, choć są przypisywane religii (dlatego warto ogólnie zapoznać się z Koranem)

Z drugiej strony...

- **Istotne dla pracodawcy/przedsiębiorcy/biznesmena:**
 - Kalendarz świąt religijnych (**ramadan**=post od świtu do zmierzchu, zmęczenie, poirytowanie, nie wszyscy postują ale warto wiedzieć i np. z szacunku nie jeść i nie pić przy postującej osobie)
 - Iftar – kolacja przerywająca post bywa często miejscem załatwiania interesów. Ci którzy nie postują również są na nie zapraszani. Takiemu zaproszeniu nie wypada odmówić
 - Obowiązek modlitwy 5 razy dziennie – trudno oszacować ile osób go spełnia, ale może się okazać, że pracownikowi/współpracownikowi potrzebna jest przerwa i miejsce, by się pomodlić (Na Uniwersytecie 9 Eylül urządzono mecid w kantine. Wszyscy na kilkanaście minut wychodzili by kolega mógł się pomodlić)
 - Jałmużna to jeden z filarów islamu, dlatego w biznesie doceniana jest hojność, angażowanie się w akcje pomocowe, wspieranie ubogich

Co jeszcze warto wiedzieć?

- Język: Turcy doceniają fakt, że ktoś próbuje mówić w ich języku.
- Znaczenie gestów i języka niewerbalnego.
- Turcy nie zapominają drobnych przysług, nie zapominają też zniewag.
- Drobne prezenty zawsze są mile widziane.
- Uwaga na komplementy!

Dziękuję za uwagę

Marcelina Szumer-Brysz

